

el oratorio "Die Jahreszeiten" (Las Estaciones) fue ej-
-cutado por primera vez los días 24, 27 de Abril y
1 de Mayo de 1801, en la casa del príncipe Schwart-
zenberg. No obstante el tiempo transcurrido desde esta
primera audición, la obra magnífica de Haydn
aparece joven, fresca, rebosante de vida, triun-
fante a través del tiempo de todas las evoluciones,
de todas las tendencias, de todas las escuelas.
Haydn escribió esta obra a la edad de 67 años.
A continuación reproducimos ~~algunos~~ ^{algunos} conceptos
que con referencia a ~~esta obra~~ ^{ella} reproduciremos
~~algunos conceptos que con referencia a la totalidad,~~
y en particular a la tercera parte, ~~de ella~~ ^{que hay}
figura en nuestro programa, escribió el notable
crítico Michel Brenet:

42
"Las Estaciones" que Haydn compuso inmediatamente después de su otro gran oratorio "La Creación", no pueden tener la pretensión de ser calificadas de "obra sacra", y no se relacionaban con el género "oratorio" sino por trabajos exteriores, por las proporciones y por la circunstancia de estar destinadas al concierto. Consistían en una serie de cuadros de género, un encadenamiento de cantatas de carácter descriptivo, y, de vez en cuando, como en las fábulas clásicas, asomaba en ellas una "moralaja" adecuada a la boca risueña de un viejecito.

- - - - -

- - - - -

"Una pesara sorprendente, una abundancia, una vivacidad de impresión enteramente juvenil, circulan por toda la obra. Parece como si la trama que le ofrece el poeta, haya invi-

tado al viejo maestro a revivir los recuerdos (3
de su larga y tranquila existencia" - - - - -
- - - - -

Haydn por las cercanías de Esterhazy, ha conocido
la caza de la perdiz, de la liebre y del ciervo, es él
quien se describe a sí mismo en el aria del caga-
dor de una tan bella franqueza melódica, en
la cual el acompañamiento animado, obstina-
do describe maravillosamente el ~~olfatear~~ del
perro; es todo el seguicio (acompañamiento) del prí-
ncipe Esterhazy quien galopa, grita, canta, suena,
en el magnífico coro de la cacería. La fiesta de
la vendimia no es menos remarcablemente lli-
na de movimiento, de vida, y del carácter po-
pular que Haydn ha dado también al duo amoroso
de Lucas y Anna - - - - -

En toda la obra ha puesto el maestro ⁽⁴⁾
detalles descriptivos con una minuciosidad
y justeza encantadoras; pero no ha olvidado, así
mismo, que la música puede desempeñar
una misión más alta; así ha hecho, a propósito de
la cosecha, el elogio casi religioso del trabajo:
"Trabajo, oh Santo Trabajo, de ti proviene todo bien,"
bellas y nobles palabras cuando el hombre que las
escucha con su canto ha dado de ellas el ejemplo han-
ta la vejez. -----

Ya que la definición de Goethe que "lo clásico
es sano y lo romántico es enfermizo" ha sido tanto
veces repetida, apliquemosla, pues, a Haydn, y jamás
en las cosas musicales, no se habrá visto confirmada
por un ejemplo más valioso >>
el "Orfeo Catalá" cantó por primera vez "Soy

Estaciones" de Haydn en la primavera
de 1916, bajo la dirección de su fundador ilustre
el Mr. Louis Mallet, y con motivo de la celebra-
ción del 25 aniversario de la entidad, siendo
esta obra el oratorio que nuestra entidad
ha cantado mayor número de veces, la
última de ellas con la colaboración de
la "Orquesta Pau Casals" en

Es nuestro propósito volver a ofrecer
la audición íntegra de ^{esta} ~~esta~~ ^{compositor} ~~obra~~ en una de
nuestras manifestaciones artísticas de la
próxima temporada.

Die Jahrezeiten

(Les Estacions)

Franz Joseph ^{de} Haydn

Aquest magnífic oratori que potser podríem qualificar com l'obra cimera del seu autor fou compost en el període aproximat de 1798 a 1801, per tant en l'edat compresa entre els 66 i 68 anys. És per tant, posterior a l'altre gran oratori "La Creació", compost immediatament abans, concretament de 1797 a 1798. Comparant aquestes dues grans obres, sincerament i sense pre-tendre dogmatitzar, creiem que en "Les Estacions" és on Haydn aconsegueix afermar en el gran

més alt, gosariem dir en el màxim inimaginable²,
l'absoluta perfecció formal amb la deu abundosa
d'una saba de matura, d'una vida esuberant, d'una
gràcia, i a voltes d'una profunditat que fa pensar en
Beethoven. Però aquesta gràcia, aquesta vivor, aquesta
candorositat genial creiem que no més te parall en
una altra obra mestra immortal, encara que de
gènere distint: "La flauta màgica" de Mozart,
que fou composta set anys abans (1791) i que amb
l'inacabat "Requiem" formen les últimes com-
posicions del seu autor.

En "La Creació", Haydn és ~~potser~~ aparcia potser
més acadèmic que en "Les Estacions", encara
que d'un academisme perfecte, ~~En "La Creació" també~~
~~el reflexe de la natura hi és, la vivor i la gràcia,~~

3

però més formulari. En "La Creació" també el reflex de la natura hi és, la vivor i la gràcia, però no tenen pas l'empremta, l'autenticitat (però potser la paraula no és justa, però no en trola d'altra), que amplexa Haydn en "Les Estacions", que foren interpretades per primera vegada a Viena el 24, 27 d'abril i 1 de Maig de 1801 (el mateix de la seva terminació) en el Palau del príncep Schwarzenberg.

Encara que seguint l'obra i fent-se càrrec del text del Baró van Swieten, basat en un poema anglès de Thomson, per poca sensibilitat musical que hem tingut, es donaria perfecte compte de la meravella que constitueix l'adequació de l'es

perit de la uníica amb les paraules, no està⁴
de més donar unes notes que puguin servir
de guia a tal efecte.

x x x

L'obra es confia a tres personatges plens de
caràcter: Simó, ric pagès llegendat. Anna, filla
de Simó; i Lluís, un jove camperol promès d'Anna.
^(quan sempre a quate vers.)
El cor està format per camperols i caçadors, i
és d'una manera d'escriptura exemplar. L'Orquestra
constituïda en suport magnífic, i és indubtable-
ment element importantíssim en la realitza-
ció del poema. El precionisme amb el qual està
tractada, és realment sorprenent, i el seu
poder descriptiu és d'una veritat, a l'enseny,
que d'una naturalitat insuperable.

x x x

Primavera

5

d'esperit ferreny i energic que ^{imperava en l'obertura} ~~imperava en ella~~ ^{orquestral} ~~imperava en ella~~
símbol de les maltemporades hivernals, es transfor-
ma paulatinament en mavitat i dolcesa, quan
la veu solista femenina anuncia el missatge
primaveral. El cor de camperols en epi-
sodi de ferror inefable, dona la benven-
da a la Primavera no sense recordar que, a vol-
tes, "l'estiu hivern revé i can damunt del camp
glacada mort".

El recitatiu i ària de Lluís és el cant joïós del
pages sembrador i optimista. Lluc així ho com-
firma en el Recitatiu desficiet, i el cor i el
tercet de solistes implora de déu la seva gràcia
per tal que l'anyada sigui bona. Un fugat,

el primer de l'obra, dona fi esultant a la 6
geroració. Anna ens diu, en el recitatiu que segueix,
que Deu ha escoltat el seu preu, i envia la
pluja "com prenat tresor" per la germinació.
Un cant de joia surt de la boca de tots els
personatges i del cor de l'obra: és el renai-
xement de la terra a nova vida. Des d'aquest frag-
ment els detalls descriptius orquestrals són d'una
realitat, quasi, podríem dir, absoluta: els bats
del anells, el capbussar dels peixos, el brum
del zir de les abelles, les volades dels ocells, poden
ben dir que es palpen en la mítica. El cor
canta l'adoració, la lloança i l'amor a Deu,
la primera part de l'obra) acaba en un cant suprat
al Creador etern, potent i bondados. El final fi

nal és com una esultació grandiosa d'èxit ³
requiriment

Estiu

L'Orchestra descriu el naixement mandrós
del dia. Poc veu els campanes d'introducció. Va ven
del tenor i hi apunta; el joia's refileig de l'òbol ens re-
corda el ~~crit~~ cant matiner del gall. Ya ho diu Simó:
"l'heralt aixeca el crit del dia" i en una arie joia's
amb solo de Trompa, Haydn ens descriu el pastoret
amb la ramada en recerca del primer raig de sol,
Anna ^{l'apareix} la tortida en un recitativ eunoxísim de ritme. Des
veus dels solistes i hi afegeixen i tot seguit el cor, en
un cant triomfal a l'astre rei, retent, però, homenatge
al Creador, qui així ha disposat tal meravella.
Un curt Recitativ de baix fa al·lusió a la sega

per a deixar pas a dues petites planes superbes (8
que canta el tenor, que acompanyat per la corda sola
amb cordines en la primera, i per ^{la corda} ~~afegida~~, i'bo i flauta
en la segona, ens descriu la mitjana aturadora d'estiu.
La puresa estilística unida a l'expressivitat més intensa,
ja no poden anar més avant. Per aquests uns plans
profundes dignes de Beethoven.

El Recitativ d'Anna canvia completament el
caràcter: és la pura fruïció del repòs en el boscat.
- se ombrin amb cor alegre, mentre els raigs de sol
juguen amb l'aigua del rierol que s'esmunyix
per la molra (altra plana deliciosament descriptiva)
Al lluny es sent el fluïd. d'Anna següent és
un cant espontani al bell grif del oquer.

El bon temps no dura: la boira va pujant i la
penja comença a canir acompanyada, rimbolitjada

pels "pizzicatos" de la corda. Per fi, el trio amenaça
l'imminència de la tempestat que esclata furiosa
en una impressionant plana descriptiva confiada
al cor i a l'orquestra. En el fugat final tot
s'apacaeix i calla. Altia volta l'esperit beethovenià
sembla que torni a revisar-se.

Tot ha passat, la unió s'allunya i el
sol abans de perdre's torna a brillar; el bosc s'di-
rigeixen amb pas reposat vers l'establ; se
sent la guatlla, el grill, el gripau. És vespre.
El toc d'oració invita el repòs. Anna, Ben i fins
i els camperols - Camperols, al ritme d'un carac-
terístic minuet i amb la puresa al pensament
i en el cor, van caminant cap a la llar acoll-
idora.

Far Dor

10

Una petita plana orquestral de to optimista per la bona collita obtinguda, fa d'introducció a aquesta tercera part de l'obra. Anna, llue i finó en el seu primer reïtat i s'esplairen en el mateix sentiment. Sense el treball, així no fóra possible, ~~com~~ així com tampoc la llar acollidora, els vestits que els cobreixen, ni el menjar que ens nodreix. Tot és un goig i repòs per a l'esperit: un justíssim terec que acaba amb un himne vigorós al treball en el que intervé també el dor, ens porta a un noble fufat a càrrec ~~en~~ d'aquest darrer, en finalitzar el qual intervien també els so

- llistes.

11

Un simple recitatiu del tercet prepara l'ambient pel duet següent, en el qual Lluc i Anna desplaien els seus sentiments amorosos: ens trobem davant d'una de les planes, més fresques i espontànies de l'obra, de sabor autèntic. ~~de natura.~~
~~Apart~~ l'amor pur dels dos camperols no el marcirà mai la tantor de la vida, simbolitzada amb la de la natura. Només la mort pot trencar-lo perquè gran l'amor enllaga els cors, tot un cant de joia i la vida es bella. El comentari orquestral d'aquests sentiments és una pura meravella.

Simó ens canta la mossa cardoral dels camps. ~~Les~~ "les perdus, les quatelles i els moixens" els invadeixen i el caçador surt a llur encalç.

L'Ària de Simó que s'afegeix al Recitativ ⁽¹²⁾
és una escena de casa, una estampa únic-
al d'una realitat i justesa sorprenents. Des-
prés llue convidada a la casa els camperols,
una escena completament real confiada al cor
en la qual es banyen les trompes amb llur
mistic, i que acaba amb els crits triomfals
que proclamen la mort del circol, acaba
aquest fragment.

Amb "La Verema" es conclou la tercera part
de l'obra. Preparada per un Recitativ de solista
l'escena és confiada àmplia i exclusivament al
Cor. Un cant d'apologia al "barri" inaugura la plana,
per a portar-nos a l'escena de "les ballades" en la qual

la gent del camp van dansant i bevent, ¹³
mentre un ritare, que sembla talmunt un
ballet popular nostre, tot ho enllaça i deriva
en una plana contrapuntística magistral amb
independència completa de les veus i dels instruments
da joia es desborda, i un himne al "bon vi", franc
i radiant, fa de conclusió a la tercera part de
l'obra

Hivern

Una introducció o obertura instrumental de tons
sombres i profunds, d'èpica beethoveniana, ens anuncia
l'arribada de l'"Hivern". Així ho confirmen sim-
bolment en llur primer Recitativ. Aquella, en una
immortal "Cavatina", acompanyada només per la
corda, es plaia la seva melangia.

Lluc, en el Recitativ que segueix, model expressiu
 dintre la màxima senzillesa, ens mostra l'imatge
 desolada de la natura hivernal, i en l'"Aria"
 reflexant el descoratjament del vianant per-
 dent entre les neus (música plena d'ànies i d'egre-
 -sifances), fins que un llumet llunyà, simbòlic⁸⁴
 molt adequadament per la canticela llen-
 de l'òbal, porta la joia al seu esperit. Sembla
 talment que les tenebres s'hagin dissipat, i en la
 lluminosa tonalitat de Mi major, el vianant,
 a cor batent, se'n va vers la casa acollidora que
 li donarà repòs. Y quan es aprop d'ella sent, cada
 vegada més, uns veus que, segons ens contin⁸⁵
 i Simó, són les de la gent del poble aplegada
 vora la llar, fent paneres, xarxes i cistells,
 la "Canço de les filadores" planera i simple, que

canta Anna alternant amb el cor de veus ¹⁵
i, a l'última represa, amb tot el cor, s'enveia de
final a l'escena. Després d'aquesta, Anna canta
encara una "Rondalla", que el cor acompanya a
cada episodi, i, en finalitzar, ~~de~~ també amb una
franca riallada, que sembla que s'encarnari
a tota l'orquestra.

Però ens conta Simó, que, a fora, l'"hivern
glaciat ha triomfat" i tot és desolació al regne
immens de la natura. El mateix Simó canta la
última ària de l'obra, una de les més profundes
i transcendents: l'hivern és la cinatze del fi
de la vida de la qual no en resta més que la vir-
tat, les bones obres, les úniques que ens menaràn
vers la fi suprema.

Entrem al final d'aquesta obra cínica. ⁶⁶
Haydn hauria pogut acabar la deixant-nos, di ma-
nera genial, l'amarq regust del rigor hivernak.
però com en l'hivern hi ven la imatge del
fi de la nostra vida terrenal, i ell és un cristià
sincer, ha volgut cantar l'entrada dels benaurats
a la glòria. Primerament la trompeta del judici.
Després, pels escallits, les portes del cel obertes; Qui
les passarà? Els que detesten el mal i estimen el bé,
els que diuen la veritat i protegeixen el desvalgut
i l'innocent. La llum celestial es fa cada vespa-
da més forta. Les portes del cel s'obren. Han parat
els dies dolorosos, l'hivern de la nostra vida,
i pels escallits, ve'l ~~E~~terna Primavera. El
xerret de solista desitja que "Aquesta sigui la

nostra tort". I el cor li contesta que cap ¹²
lluitar per merèixer el premi suprem. Ben
un superb fugat, ~~aprest~~ ^{aquell} demana al tempo
que no ens deixi de la seva marxa darrere
fortalesa. Un esclat fulgurant en el
metall de l'Orquestra simbolitza l'èxtasi
-da a la glòria. El cor majestuos afegeix:
I tot cantant arribarem al teu regne
glorios. Amen.

Aluis M. Lluet

Apr 1966.